Súd:	Okresný súd Pezinok
Spisová značka:	8C/294/2010
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1710212062
Dátum vydania rozhodnutia:	04. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Petra Priečinská
ECLI:	ECLI:SK:OSPK:2014:1710212062.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Pezinok, v konaní pred samosudkyňou JUDr. Janou Ocelkovou v právnej veci žalobkyne: Q. A., nar. XX.XX.XXXX, Q. Š. Č.. XX, XXX XX Q., zast. JUDr. Vladimír Janák, advokát so sídlom Lermontovova 9, 811 04 Bratislava, proti žalovanému: Ľ. Š.U., nar. XX.XX.XXXX, Q. B. Č.. XX, P., o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 33 000 eur, takto

r o z h o d o l :

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 25 000,- EUR, a to všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Vo zvyšku súd žalobu zamieta.

Žalobkyni sa náhrada trov konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobou podanou na tunajší sud dňa 21.10.2010 sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému zaplatenia sumy 33 000 eur a náhrady trov konania. Na zdôvodnenie svojho nároku uviedla, že žalovaný dňa 27.6.2007 v čase o 20.10 hod. v Q. na D. ulici smerom von z mesta riadil osobné motorové vozidlo zn. Š. N., EVČ: P. XXX Q., rýchlosťou 64,2 až 71 km/h, pričom v danom mieste bola povolená rýchlosť 60 km/h. Žalovaný pred križovatkou sa nevenoval dostatočne riadeniu svojho vozidla a neskôr reagoval na cyklistu manžela žalobkyne, ktorý prechádzal cez Roľnícku ulicu označenú ako hlavná z W. ulice, označenej ako vedľajšia bez toho, aby dal prednosť v jazde prichádzajúcemu motorovému vozidlu. Následkom toho došlo k zrážke medzi motorovým vozidlom a cyklistom, ktorý pri dopravnej nehode utrpel zranenia a v nemocnici zomrel. Okresný súd Q. I. žalovaného trestným rozkazom pod. sp. zn. XT/XXX/XXXX zo dňa 02.03.2010 uznal vinným z trestného činu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Tr. zákona a uložil podmienečný trest odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov so skúšobnou dobou v trvaní 18 mesiacov a zákaz činnosti viesť motorové vozidlá na dobu 24 mesiacov.

Žalobkyňa sa domáhala najprv žalobou náhrady škody vo výške 33 000 eur a to z dôvodu sťaženia spoločenského uplatnenia, nakoľko manžel pred dopravnou nehodou aktívne pracoval v Poľnohospodárskom družstve F., kde pri dôchodku poberal riadny plat, ktorý slúžil k zabezpečeniu vyššieho životného štandardu. Obaja radi cestovali, mali radi spoločenské stretnutia, navštevovali rôzne kultúrne a športové podujatia. Po smrti manžela si žalobkyňa z jej dôchodku nedokáže tieto potreby uspokojiť. Vzhľadom k týmto skutočnostiam sa nemôže venovať svojim záľubám.

Právny zástupca žalobkyne na pojednávaní dňa 23.04.2013 doložil súdu doplnenie žaloby a opravu žaloby, kde žalobkyňa uviedla, že sa domáha ochrany osobnosti podľa § 11 Občianskeho

zákonníka. Žalobkyňa viedla so svojím nebohým manželom spoločnú domácnosť, protiprávnym konaním žalovaného došlo k zásahu do súkromia žalobkyne. Nakoľko navždy stratila možnosť viesť rodinný život so svojím manželom, utrpela ujmu úmrtím svojho manžel, ktorý jej pomáhal finančne. Žalobkyňa bola odkázaná na pomoc svojho nebohého manžela, vzhľadom na svoj ťažký zdravotný stav. Medzi žalobkyňou a nebohým manželom existovali silné sociálne, morálne, kultúrne a citové putá. Z nečakanej smrti nebohého manžela prežívala žalobkyňa nielen pocity osamelosti, smútku, zúfalstva, šoku, ale stratila aj možnosť viesť s manželom súkromný život odo dňa jeho smrti.

Právo na ochranu osobnosti žalobkyne bolo porušené protiprávnym zásahom, ktorého následky nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, pretože žiadna forma morálneho zadosťučinenia nepostačuje na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená nemajetková ujma žalobkyne. To vyplýva aj z okolnosti prípadu a vysokej intenzity nepriaznivého konania žalovaného, ktorý je v zásade nereparovateľný.

S ohľadom na závažnosť vzniknutej ujmy, ktorá je daná mierou intenzity zásahu a časom trvania nepriaznivého následku, sa žalovaná domáha imateriálnej ujmy v peniazoch. Vzniknutá trauma je zo života žalobkyne prakticky neodstrániteľná. Konaním došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyne, ktoré sú chránené ust.§ 11 a nasl. OZ, ktoré poskytuje ochranu súkromia fyzickej osoby, ktorého súčasťou je aj rodinný život, ktorý zahŕňa najmä právo fyzickej osoby vytvárať, udržovať a rozvíjať vzájomné vzťahy a v ich rámci uplatňovať vlastnú osobnosť. Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu. Vzhľadom k tomu, že vzniknutá nemajetková ujma môže byť zmiernená niektorou z foriem morálneho zadosťučinenia vo výške 33 000 eur, ktoré na okolnosti prípadu považuje za primerané a postačujúce k relatívnej sanácii nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla neoprávneným zásahom žalovaného do žalobkyne osobnostných práv.

Žalovaný vo svojom vyjadrení uviedol, že bol Okresným súdom Q. I. trestným rozkazom XT/XXX/XXXX potrestaný a žiadnu škodu protiprávnym konaním nespôsobil. Dňa 27.6.2007 v čase 20.10 hod viedol motorové vozidlo na ulici D. označená ako hlavná. Po W. ulici išiel manžel pán U. L. (manžel žalobkyne) označená ako vedľajšia ulica, kde nedal prednosť na križovatke. Zrážke nemohol zabrániť a tušiť, že mu vbehne do križovatky. Pán U. bol pod vplyvom alkoholu, nakoľko išiel priamo z pohostinstva.

Súd vykonal vo veci dokazovanie výsluchom účastníkov konania a listinnými dôkazmi /najmä návrhu čl. 1 a nasl., doplnenie a oprava podania žalobkyne čl. 34, potvrdením Futbalového klubu K. F., trestným rozkazom Okresného sudu v Q. I. zo dňa 02.03.2010/, trestným spisom XT/XXX/XXXX, výsluchom svedkov S. Q., V. T. a zistil nasledovný skutkový stav.

V danej veci sa žalobkyňa domáha ochrany osobnosti na tom skutkovom základe, že žalovaný dňa 27.06.2007 spôsobil motorovým vozidlom dopravnú nehodu, kde pri nehode došlo k zraneniu U. L. (manžel žalobkyne), ktorý utrpel zranenia a dňa 7.7.2007 v nemocnici zomrel.

Súd z trestného rozkazu Okresného súdu v Q. I. zo dňa 02.03.2010, sp. zn. XT/XXX/XXXX zistil, že žalovaný bol podľa § 149 ods. 1 Tr. zákona odsúdení k trestu odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov, skúšobnou dobou v trvaní 18 mesiacov a zákaz činnosti viesť motorové vozidla na dobu 24 mesiacov. Podľa § 288 ods. 1 Tr. poriadku súd poškodenú V. T. (žalobkyňu) s nárokom na náhradu škody odkázal na konanie vo veciach občiansko - súdnych.

Z potvrdenia Futbalového klubu K. F. zo dňa 17.09.2010 súd zistil, že nebohý U. L. pracoval pre futbalový klub ako hospodár od 1.3.2006 a jeho čistá mzda predstavovala sumu 92,78 eur.

Žalovaná vo svojej výpovedi uviedla, že s nebohým manželom uzavrela manželstvo v roku 2003, to bolo jej druhé manželstvo. V čase nehody, ktorá sa stala v roku 2007 bola na dôchodku. Nebohý manžel ešte pracoval vo F. na futbalovom ihrisku, pracoval ako hospodár. Nebohý mal z prvého manželstva štyri deti, ktoré majú svoje rodiny a všetci pracujú a pomáhajú jej. V čase uzavretia manželstva s nebohým

bola ťažko chorá, mala problém s chrbticou. Chodila po lekároch a rehabilitáciách, pomáhal jej nebohý manžel, nakoľko bola obmedzená v pohybe. Chodili spolu na dovolenky.

Svedkyňa S. Q. (dcéra nebohého) vo svojej výpovedi uviedla, že žalobkyňa bola druhou manželkou jej otca a priateľkou jej nebohej matky. Otec bol vdovec, potešila sa, že sa druhý krát oženil. Žalobkyňa sa prisťahovala do domu otca, bola tam veľká záhrada a pekný dom. Pekne spolu žili. Žalobkyňa sa o neho starala, nebohý bol veľmi aktívny, športoval, robil hospodára na ihrisku. Chodil na zabíjačky, zabezpečil mäso, kálal svine v dedine, nebol vyučený mäsiar, ale bolo to jeho hoby. Žalobkyňa sa starala o domácnosť a nebohý sa staralo ostatné. Mali spoločné aktivity, kúpili si auto a navštevovali rodinu po Slovensku. Po smrti otca sa musel dom predať. Kúpil sa jednoizbový byt žalobkyni, kde je žalobkyňa izolovaná bez záhrady. Po nehode žalobkyňa úplne upadla, z energetickej ženy sa stala chorá žena.

Svedkyňa V. T. (dcéra nebohého) vo svojej výpovedi uviedla, že sa potešili keď sa otec druhý krát oženil. Žili spolu v rodinnom dome, mali všetko. Po smrti otca predali dom a žalobkyňa sa presťahovala do jednoizbového bytu, kde je úplne sama.

Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1, najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2, určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Občianskoprávnu ochranu všeobecných osobnostných práv podľa § 11 a nasledujúcich, môže pri neoprávnenom zásahu do svojej osobnosti uplatniť postihnutá fyzická osoba. Po smrti fyzickej osoby prislúcha uplatňovať právo na ochranu jej osobnosti manželovi alebo partnerovi, deťom a ak nie sú, jej rodičom. Občiansky zákonník priznáva týmto taxatívne určeným osobám zvláštny typ právneho nástupníctva na uplatnenie práva na ochranu osobnosti zomrelej fyzickej osoby - tzv. postmortálnu ochranu. Žiadnym ďalším osobám toto osobnostné právo v zmysle § 15 nevzniká. O všetkých určených osobách je možné predpokladať, že majú veľmi úzky vzťah k zomrelej fyzickej osobe a že posmrtne pretrváva záujem osobnostné práva zomrelej osoby chrániť. Osoby uvedené v § 15 OZ, rozdeľuje zákon do dvoch skupín. Osoby zaradené do druhej skupiny, môžu svoje právo uplatniť až vtedy, keď nie sú (nie nechcú) osoby patriace do skupiny prvej. Do prvej skupiny patrí pozostalý manžel a deti zomrelého. Každý môže právo uplatniť samostatne. Ak nie sú osoby patriace do prvej skupiny, vzniká právo skupine druhej a tú tvoria rodičia zomrelého, prípadne osvojitelia zomrelého.

Žalobkyňa podala tzv. satisfakčnú žalobu, ktorej obsahom je dosiahnutie primeranej satisfakcie a to buď morálnej alebo finančnej, v podobe náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Občianskoprávna ochrana osobnosti fyzickej osoby sa poskytuje len proti takému zásahu, ktorý je možné kvalifikovať ako neoprávnený, teda protiprávny alebo nedovolený. Neoprávneným zásahom do súkromného a rodinného života je podľa súčasnej judikatúry súdov, spôsobenie úmrtia blízkeho člena rodiny.

R NSČR sp. zn. XXCdo XXXX/XXXX: spôsobenie úmrtia člena rodiny je neoprávneným zásahom do súkromia členov rodiny. Primeraným zadosťučinením je v tomto prípade i náhrada nemajetkovej ujmy.

S poukazom na vyššie uvedené, súd môže konštatovať, že konaním žalovaného došlo k neoprávnenému zásahu do práv chránených § 11 a nasledujúce Občianskeho zákonníka, Ústavou SR, Listinou základných ľudských práv a slobôd a tento zásah bol nielen spôsobilý, ale spôsobil značnú ujmu na práv zomrelého U. L. ako na právach žalobkyne.

Podľa ust. čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd publikovaného pod č. 209/1992 Zb., každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie. Právo na súkromie v rôznych poňatiach môže zahŕňať tak ochranu rodinného života, súkromie obydlia, listové tajomstvo, ako aj ochranu cti, povesť človeka, či ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním údajov o osobe. Súčasťou práva na súkromie je právo na rodinný život.

Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku zo 16. 12. 1992 vo veci M. proti M. uviedol, že „nepovažuje za možné alebo potrebné pokúsiť sa o vyčerpávajúcu definíciu pojmu „súkromný život". Mohlo by však byť príliš reštriktívne limitovať tento pojem „výsostným okruhom", v ktorom môže jednotlivec žiť svoj vlastný osobný život, ako sa rozhodne a úplne z tohto okruhu vylúčiť vonkajší svet neobsiahnutý v tomto okruhu. Rešpektovanie súkromného života musí tiež obsahovať do určitej miery právo zakladať a rozvíjať vzťahy s ostatnými ľuďmi." Ak teda medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život, môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t. j. nemajetková ujma postihujúca inú, ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová, emocionálna ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a tak isto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou.

Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo, rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Na rozdiel od toho právo na náhradu škody patrí tak fyzickej, ako aj právnickej osobe, nemá absolútnu, ale len relatívnu povahu a má majetkovú povahu. Zásadný rozdiel je aj medzi odškodnením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrady škody, ako majetkovej ujmy, ktorý spočíva v tom, že pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu, akú ujmu mohol zásah vyvolať (nemožno presne zistiť skutočnú ujmu). V prípade náhrady škody treba však výšku škody presne uviesť a preukázať. Právo na náhradu škodu a právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby podľa platnej právnej úpravy teda predstavujú dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany, zabezpečovanej Občianskym zákonníkom (viď i rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. XCdo XXX/XXXX).

Aj v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu SR (napr. XCdo XX/XXXX, XCdo XXX/XXXX, XCdo XXX/XXXX, XCdo XXX/XXXX) sa uplatňuje jednotný názor, v zmysle ktorého súčasťou práva na ochranu súkromia chráneného ust. § 11 Občianskeho zákonníka, je aj rodinný život, spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami, a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny.

Vzhľadom na vykonané dokazovanie súd má za preukázané, že v prejednávanom prípade ide o vážne a zásadné narušenie osobnostných práv chránených ust. § 11 a nasl. OZ, konkrétne práva na súkromie, ktorého súčasťou je aj rodinný život zahrňujúci právo fyzickej osoby vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzájomné vzťahy a v ich rámci uplatňovať vlastnú osobnosť. Predpoklady na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy súd odvodil od ustanovení § 13 ods. 2 OZ, nakoľko zásah do života žalobkyne a jej rodiny je trvalý a neodstrániteľný.

Neoprávnený zásah žalovaného do emocionálnej sféry žalobkyne vyvolaný úmrtím blízkej osoby zakladá právo domáhať sa ochrany ich osobnosti ako aj náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej výšku súd určil podľa § 13 ods. 3 OZ s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Žalovaný bol právoplatným trestným rozkazom uznaný vinným z trestného činu usmrtenia. Súd tak mal preukázané, že zásah bol protiprávny, teda neoprávnený a z hľadiska zodpovednosti nebolo významné, či tento neoprávnený zásah bol spôsobený zavinene, nezavinene, vedome, alebo nevedome, keďže ide o objektívnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv. Na skutočnosť, že neoprávnený zásah bol spôsobený z nedbanlivosti a že aj poškodený porušil svoju právnu povinnosť, prihliadol súd pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v súlade s § 13 ods. 3 OZ ako na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva.

Pri stanovení výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal súd zo závažnosti spôsobenej ujmy, ako aj z okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Sumu 25.000 eur považoval súd za primeranú okolnostiam zásahu do práv poškodeného, jeho sociálneho a ekonomického postavenia, ako aj reálnych možností, ako by poškodený mohol svojej rodine pomáhať najmä po materiálnej stránke. Okrem tejto relatívne ľahko určiteľnej ekonomickej otázky materiálne vyčísliteľnej strate na zárobku poškodeného a jeho finančného prínosu do rodiny ako osoby, ktorá vedela vykonávať rôzne mužské práce v domácnosti, ktoré sú inak finančne náročné, je tu i ďalšia otázka, a to otázka straty, ktorú utrpela žalobkyňa po stránke emočnej a zdravotnej, kde súd musel uplatniť voľnú úvahu. Žalobkyňou požadovanú sumu 33000 EUR považoval za neprimerane vysokú, napriek tomu, že uznal, že smrťou poškodeného bol značne narušený život žalobkyne a vlastne celej jej rodiny. Žalobkyňa poukázala na to, že trpí psychickou traumou, prudko sa jej znížila životná úroveň, stratila nielen živiteľa, ktorý popri dôchodku ešte pracoval, ale aj osobu, ktorá veľkou mierou pomáhala v chode domácnosti a bola oporou v rôznych situáciách. Žalobkyňa bola v tom čase odkázaná na svojho manžela, nakoľko mala zdravotné problémy. Žalobkyňa musela predať rodinný dom a odsťahovala sa do jednoizbového bytu. Život celej rodiny sa teda úmrtím poškodeného zmenil, pričom išlo o zmenu náhlu, nečakanú a celkovo sa značne zhoršila materiálna ako aj sociálna situácia celej rodiny. Úmrtím manžela žalobkyne došlo k pretrhnutiu najzákladnejších vzťahov medzi manželmi navzájom, vrátane starostlivosti o deti, a teda pretrhnutie vzťahov manželských, ako aj rodičovských väzieb ako aj väzieb s vnúčatami.

Na základe vyššie uvedeného považuje súd výšku nemajetkovej ujmy vo výške 25 000 eur za primeranú a preto v prevyšujúcej časti žalobu žalobkyne zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p., úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalovanému. Súd jej však náhradu trov konania nepriznal, nakoľko nepodala návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Žalobou podanou na tunajší sud dňa 21.10.2010 sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému zaplatenia sumy 33 000 eur a náhrady trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na

Okresný súd Pezinok.

V odvolaní je potrebné popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O.s.p.).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej,

možno odôvodniť len tým, že:

a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,

b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právního posúdenia veci (§ 205 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený

môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (§ 251 ods. 1

O.s.p.).